

Оксана КУШНІР

*кандидат наук із соціальних комунікацій,
доцент кафедри журналістики
Тернопільського національного
педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка*

УДК 316.73

ДІАЛОГ КУЛЬТУР У МІЖНАРОДНОМУ МЕДІА-СПІЛКУВАННІ: УКРАЇНСЬКО-СЛОВАЦЬКИЙ ПРЕСОВИЙ ДИСКУРС

У публікації простежено розвиток українсько-словацького медіа-спілкування протягом двох минулих століть. Розкрито діапазон шевченкознавчих студій та словацької франкїани на сторінках преси, зміст і значення «переклички» провідних національних видань. Акцентовано увагу на посередницькій функції прашівської періодики у процесі міжкультурної комунікації.

***Ключові слова:** форми міжнародної комунікації, міжкультурний діалог, українсько-словацьке медіа-спілкування, пресова перекличка, періодика українців у Словаччині.*

Постановка проблеми. У сучасному українському журналістикознавстві спостерігаємо інтерес до медіа як домінуючого фактора міжнаціональної комунікації, що набуває особливого значення в контексті руйнування інформаційних кордонів і тенденцій формування світового інформаційного простору.

У процесі українсько-словацького міжкультурного діалогу ключову роль відіграє періодика прашівчан, чия історична доля визначила для них функцію посередника у взаєминах між Україною та Словаччиною. Преса прашівських українців не тільки була і є домінуючим чинником їхнього національного життя. З одного боку, вона допомагає їм адаптуватися та інтегруватися у словацьке суспільство, виступаючи важливою складовою чехо-словацької журналістики. З іншого боку, українська періодика – провідна ланка, що єднає етнічну громаду із земляками з України, органічно включаючись у загальноукраїнський процес розвитку національної преси.

Актуальність обраної теми зумовлена тим, що при її вивченні перехрещується ряд проблем як журналістикознавчих, так і загальнодуховних, націотворчих, політичних та історичних. Об'єктивний та неупереджений огляд українсько-словацького пресового діалогу дозволяє осмислити типологічні особливості періодики національних меншин, визначити її роль і можливості у процесах суспільної взаємодії етнічних спільнот у межах державних утворень і міжнародних соціальних комунікацій.

Аналіз наукових досліджень. Тема українсько-словацької культурної комунікації цікавила багатьох українських дослідників, зокрема Г. Вервеса, М. Гайдая, В. Шевчука, М. Мольнар-Мундяк, Ф. Погребенника, В. Моторного. Є. Кирилюка, Р. Гром'яка, О. Мишанича та інших, які проаналізували різні форми міжнародного діалогу впродовж двох минулих століть. Особливий інтерес становить інформація про пресові взаємини обох народів: від коротких анотативних повідомлень до «переклички» провідних літературно-громадських журналів, які присвячували окремі номери словесності сусідів.

Словацьку наукову україністику представляють В. Бобек, Р. Бртань, Й. Вавро, Й. Грозенчик, Ф. Гондор, В. Жідліцький, Й. Кудлчак, Є. Лазар, А. Мраз, І. Панькевич, М. Мольнар, Л. Бабота, Ф. Ковач, М. Роман та ін.

Окрему групу джерел складають дослідження з історії української журналістики в Чехо-Словаччині М. Фоллрїхової, О. Рудловчак, М. Штеця, З. Франко, Ф. Ковача та ін.

Мета публікації – окреслити напрями, форми і зміст українсько-словацького міжкультурного спілкування у пресі протягом XIX–XX ст., визначити роль періодики пряшівчан у розбудові міжнародних взаємин у контексті полікультурного світового інформаційного простору.

Виклад основного матеріалу. Відносини між українцями і словаками мають вікові традиції, зумовлені географічним сусідством, спільною історичною долею та належністю до слов'янського світу.

Сліди духовної спорідненості між обома народами спостерігалися в XIII сторіччі, а саме подібність у фольклорі, окремих обрядах і звичаях Київської Русі та словаків Великоморавської держави. Того часу сягають і найдавніші міжлітературні зв'язки, зумовлені спільністю витоків писемності.

Літературні взаємини між обома народами поживалися у XIX ст. Найвиразніше вони виявлялися завдяки взаємному використанню фольклорних мотивів в осмисленні національної проблематики, у видавничій, фольклористичній та перекладацькій діяльності Я. Коллара, Л. Штура, Й. Гурбана, І. Срезневського, С. Ваянського, І. Франка, А. Метлинського, В. Гнатюка, П. Грабовського, В. Доманицького та ін. Тогочасна література українців та словаків розвивалася передусім на сторінках преси, яка забезпечувала періодичність, доступність художнього слова, дозволяла розширити його межі за рідні кордони. Міжнародне спілкування у сфері словесності також розгорталось на сторінках періодики, яка, друкуючи літературні тексти, публіцистичні й історичні матеріали з життя сусідніх народів, сприяла розвитку взаємного діалогу і творчої співпраці [5].

Упродовж XIX віку найактивніше відомості про українців, їхню культуру, мову, історію, побут друкували часопис «Slavin» (1800), журнали «Slovanka» (1814), «Týdeník» (1813), «Orol Tatránski» (1845–1846), «Slovenské Pohl'ady» (1851–1937), газета «Slovenské národné noviny» (1846) [11].

Огляди та взірці словацької літератури, критичні статті в українській пресі презентували західноукраїнські видання «Зоря галицька» (1854), «Літературно-науковий вісник» (1899), «Культура», «Нові шляхи», «Діло», «Вікна» [7, с. 27–28].

Починаючи з кінця XIX ст., у пресі розвинулася найважливіша гілка міжкультурного спілкування – взаємний переклад, який став не тільки засобом духовного збагачення і взаємоознайомлення двох народів, але й однією з форм творчої взаємодії літератур, входження національного письменства у світовий літературний процес. Українсько-словацький перекладацький дискурс формували альманахи «Jitřenka» (1840), журнали «Sokol» (1860), «Orol» (1878), газета «Katolické Noviny» (1885). Спроби перекладу зі словацької художньої літератури на українську мову представили альманахи «Поздравление русинов» (1852), часописи «Зоря галицька» (1853), «Листок» (1886), «Світ» (1867–1870), «Літературно-науковий вісник» (1901–1906) [9].

Окремий етап (друга половина XIX ст.) у культурному спілкуванні двох народів окреслили своєю діяльністю Тарас Шевченко та Іван Франко.

На сторінках словацької преси ім'я Кобзаря популяризували газети «Slovenskije národnje novini», «Pešt'budi'nske Vedomosti» (1864), «Národnje noviny» (1881), журнали «Sokol» (1863), «Orol» (1874), «Slovenske Pohlady» (1896).

У XX ст. словацьку пресову шевченкіану творили журнали «Prúdy» (1911, 1935), «Slovenské Pohl'ady» (1922), газети «Hlas l'udu» (1920), «Slovenský dennik» (1935).

Протягом третього десятиліття у словацькій пресі опубліковано ряд «ювілейних» статей про Т. Шевченка: «Elán» (1934, № 2; 1939, № 7–8), «Služba» (1939, № 3). Після 1945 р. в контексті українсько-словацьких культурних взаємин діапазон шевченкознавчих досліджень значно розширився: «Pravda» (1946, 1947), «Týždeň» (1947), «Živena», «Slobodný rozhlas» (1947), «L'ud» (1949). У 1951 р. до 90-річчя з дня смерті Т. Шевченка у словацькій періодиці вийшли у перекладі ряд поезій та серія статей радянських авторів (газети «Kultúrny život», «Praca», «Nové slovo», журнал «Slovenské Pohl'ady»). Статті про Кобзаря у 1950-х роках презентували видання «Kultúrny život», «Hlas ľudu», «Život», «Nová literatúra» та інші [12].

Поряд із Т. Шевченком чільне місце на теренах українсько-словацьких взаємин зайняв І. Франко. Його багатогранний інтерес до сусідів втілювався у широкій діяльності в галузі культурної співпраці між українцями та словаками, яку він вважав найбагатішим шляхом міжнародного порозуміння [7, с. 110].

Уперше І. Франко згадував про словаків у «Літературному письмі», опублікованому у журналі «Друг» (1876), [4, с. 260], про громадсько-політичний рух словаків Каменяр говорив у статті «Слов'янський гурток», надрукованій 1888 р. в газеті «Kurjer Lwowski» [4, с. 394]. І. Франко присвятив дві праці словацькому будителю Я. Колларові: «Літературне відродження Полудневої Русі і Ян Коллар» [4, с. 404–406], «Слов'янська взаємність в розумінні Яна Коллара і тепер» [4, с. 286].

Художню творчість Каменяра презентували видання «Slovenský týždenník», «Lidové noviny», «Slovenský domový kalendár», «Ibid», «Vlast' a svet», «Slovenský týždenník», «Slovenská politika» упродовж 1903–1905, 1926–1931 рр. [16, с. 37].

І. Франко пропагував та інтерпретував для української громадськості найвидатніші явища словацької літератури виступами у словацькій пресі («Slovenský Pohl'ady») з оглядами українського письменства.

На початку минулого віку про І. Франка вперше відгукнулася у пресі словацька критика – газета «Národné noviny» (1909, № 105).

Широкий резонанс у словацькій пресі викликала проведена з нагоди 100-річчя від дня народження І. Франка міжнародна наукова конференція про чехо-словацько-українські взаємини, організована 1956 р. у Пряшеві Словацькою академією наук. Результатом роботи конференції був збірник «З історії чехословацько-українських зв'язків» (1957) [7]. Провідні словацькі видання надрукували понад сорок статей, які висвітлювали діяльність І. Франка, зокрема «Knížne novinky» (1956, № 11), «Pravda» (1958, 15.8; 1959, 29.12), «Kultúrny život» (1956, № 9; 1958, № 31), «Slovenské pohl'ady» (1958, № 9), «Nová literatúra» (1958, № 4, 12), «L'ud» (1960, № 12) [16, с. 147–148].

Тенденцію медійного міжкультурного спілкування підтримала й радянська періодика: журнали «Гарт» (1927, № 6–7), «Червоний шлях» (1930, № 1), «Молодняк» (1936, № 7) [5, с. 31–32]. Свій внесок зробила і західноукраїнська преса, зокрема журнал «Підкарпатська Русь» (1927, том IV; 1936, том XII–XIII) [7, с. 258].

Значну роль для взаємної популяризації сусідніх літератур відіграла «перекличка» провідних національних видань. У цьому руслі активно працювали у другій половині минулого століття українські журнали «Вітчизна», «Жовтень» («Дзвін»), «Всесвіт», які присвячували частково або повністю спеціальні номери чеській та словацькій літературам. Про літературні взаємини між двома народами активно повідомляли «Літературна газета», «Літературна Україна» [11, с. 19–20].

Про післявоєнне українське письменство словацького читача також найширше інформувала преса, яка часто вперше говорила про письменника або твір – газети «Pravda» (1945), «Kultúrny život» (1953, 1963), журнали «Slobodný rozhlas» (1946),

«Slovenské pohľady» (1947), «Československá rusistica» (1959-1960). У 1956 р. весь № 11 журналу «Slovenské Pohľady» було присвячено українській літературі. Тут опубліковано словацькою мовою зразки поезій українських авторів, а також наукові статті про українську літературу та словацько-українські взаємини [14, с. 305].

Українсько-словацький комунікативний дискурс засвідчив провідну роль преси у процесі культурного, зокрема літературного, спілкування. Періодичні видання, друкуючи літературні тексти, публіцистичні й історичні матеріали з життя сусідніх народів, сприяли розвитку взаємного діалогу і творчого співробітництва, а водночас спонукали словацьких українців до активної діяльності з метою збереження етнічної самобутності, усвідомлення національної єдності і культурної цілісності, а також сприяли інтеграції української меншини у словацьке суспільство. Саме видавнича продукція пряхівчан найактивніше сприяла збереженню власної самобутності у чужомовному середовищі та культурній комунікації із земляками, розкиданими по світу.

Українська періодика у Словаччині виникла тільки у другому десятилітті минулого століття. Проте вже у середині XIX віку зафіксовано спроби створити друковані видання для закарпатських українців, які мали б обслуговувати і пряхівчан. Серед таких проєктів – «Вістник для русинів Австрійської держави» (Відень, 1850–1860), релігійні видання «Церковная газета» та «Церковний вісник» (Будин, 1856–1858), педагогічний журнал «Учитель» (Ужгород, 1867), літературний тижневик «Светь» (Ужгород, 1867–1871), сатирична ілюстрована газета «Сова» (Ужгород, 1871) [10, с. 68–69].

Найбільші симпатії у місцевого населення завоювала «газета для народу» «Наука» (Ужгород, 1897-1914). Видання еволюціонувало у народному напрямку, підкреслюючи єдність українського народу, друкуючи тексти розмовною мовою, пропагуючи тогочасне українське письменство.

У цих виданнях, призначених для закарпатців, активними дописувачами були українці Словаччини (О. Духнович, О. Павлович, В. Добрянський, А. Добрянський, Й. Шолтес, А. Кралицький, І. Вислоцький та ін.), які зайняли гідне місце в історії української журналістики.

Журналістику пряхівських українців перших двох десятиліть XX віку представляли газети «Наше Отечество» (Пряшів, 1916–1919), «Голос русского народа» (Пряшів, 1918–1920), «Русь» (Пряшів, 1921–1923), «Русская молодежь» (Пряшів, 1920–1921), «Народная газета» (Пряшів, 1924-1936) [15, с. 253–259]. Проте видання не стали виразниками інтересів і глибинних потреб місцевого населення, адже вихваляли угодницьку поведінку русина-служаки, засуджували будь-які вияви громадсько-політичної та культурної активності українців Словаччини.

Власне українським національним органом на Пряшівщині стала газета «Слово народа» – «народно-просвітна новинка» [15, с. 259], що виходила двічі на місяць у 1931–1932 рр. Її зініціювала група інтелігенції, яка називала себе «народовцями» і сповідувала український напрям у національному і мовному питанні.

«Слово народа» – це перша газета у Словаччині, яка друкувалася українською мовою і новим українським правописом, її редагував комітет на чолі з І. Невицькою. Редакція ставила перед собою провідні для всієї української меншини завдання: піднесення національної свідомості, поширення української культури серед населення краю, розвиток місцевої літератури й освіти, захист рідної мови, «культурну і національну єдність цілого русько-українського народу на Словаччині, Підкарпатській Русі, в Галичині, Буковині, Бесарабії і на Русі-Україні» [2, с. 32].

Після газети «Слово народа» у пряхівській журналістиці запанував застій.

Після завершення Другої світової війни українське населення Чехо-Словаччини потрапило у полон сильного і впливового авторитету всього «радянського», тобто

російського. В умовах глобальної асиміляційної політики, суцільної русифікації, майже повної втрати національної ідентичності саме преса була основним чинником підтримки й розвою української культури, формування свідомості й інтелектуального рівня місцевої інтелігенції, важливим каналом творення й поширення духовних цінностей, ареною для творчого зростання майстрів слова. Серед таких видань – тижневі газети «Пряшівщина» (1945–1951), «Нове життя» (1951 – до сьогодні), «громадсько-політичний, літературно-художній ілюстрований журнал» «Дружно вперед» (1951 – до сьогодні). Періодика для місцевих дітей та молоді була представлена «органом прогресивної молодіжки Пряшевщини» «Карпатская звезда» (1946–1947), місячником «Зоря» (1947), журналом «Колокольчик-Дзвіночок» (1947–1950), «Піонерська газета» («Веселка») (1949 – до сьогодні) та ін. [6]. До того ж пряшівська періодика виступає ключовою ланкою в українсько-словацьких взаєминах, найактивніше формуючи міжнародний культурний дискурс.

Так, газета «Пряшівщина», реалізуючи одне з основних завдань – інформувати читачів про місцеві, загальнодержавні й закордонні події, систематично друкувала матеріали з життя українського населення, словаків, чехів, мадярів, німців, про діяльність окремих політичних партій та національних комітетів Чехо-Словаччини, про економічні, соціальні та культурні зміни в Радянському Союзі. Надзвичайно активно газета «Пряшівщина» знайомила своїх читачів із кращими зразками української класичної, радянської літератури, російськими творами [15, с. 265].

Щомісячний журнал «Дружно вперед» з 1951 р. систематично друкує україномовні переклади чеської та словацької поезії у 1975 р. започатковано рубрику «Поетичний літопис чехословацько-української дружби», в якій побачили світ переклади творів В. Ганки, Я. Костри, Я. Коллара, Л. Штура, Я. Ботта, С. Халупки, Ф. Гечка, М. Валека [6, с. 53].

У російськомовній версії двомовного «Колокольчика-Дзвіночка» (1947–1950) друкувалися твори В. Жуковського, І. Крилова, О. Пушкіна. Одночасно у «Дзвіночку» – вірш П. Тичини «Перед пам'ятником Пушкіну в Одесі», перша пісня з поеми «Руслан і Людмила» у перекладі М. Терещенка, поезія М. Лермонтова, М. Некрасова, С. Маршака, проза Л. Толстого, А. Купріна, А. Чехова, К. Ушинського, М. Пришвіна.

Україномовний «Дзвіночок» заповнювали тексти Г. Сковороди, І. Котляревського, Л. Глібова, І. Франка, П. Грабовського, С. Руданського, Ю. Федьковича, М. Коцюбинського та ін. Кілька окремих номерів презентували твори Т. Шевченка. Тематичні номери чи сторінки видання присвячено життєвим ювілеям письменників, зокрема О. Пушкіну (1949, № 10), М. Гоголю (1947, № 7), Л. Толстому (1949, № 1), М. Лермонтову (1949, № 2), Т. Шевченкові (1948, №7; 1949; 1950) [3, с. 55–56]. Українську радянську дитячу літературу репрезентували у виданні Наталя Забіла, Марія Пригара, Оксана Іваненко, окремі вірші М. Рильського, П. Тичини, В. Сосюри тощо [3, с. 57].

«Літературно-мистецький та публіцистичний» альманах «Дукля» з часу свого заснування (1953) систематично друкував численні переклади творів інших національних літератур, які формували постійні й тимчасові рубрики: «Переклади», «З чеської прози» та ін. У шести номерах часопису за 1984 рік було опубліковано 30 віршів словацьких і чеських поетів: М. Флоріана, О. Віглідала, Л. Фелдека, І. Скали, М. Руфуса, К. Сиса та ін. [8, с. 59]. За аналогією чеській літературі присвячено у 1968 р. № 4, у 1988 – № 6, переклади зі словацької займали більшу частину № 6 за 1968 р., угорська література переважала у № 5 за 1988 р. Завдяки плідній праці Гуртка теорії і практики перекладу на українську мову, що функціонував при редакції, українські читачі мали змогу знайомитися з художніми творами й літературознавчими дослідженнями словацьких і чеських авторів.

На сторінках журналу «Дукля» широко представлені зразки творчості українських радянських авторів у рубриках: «Голос Радянського Закарпаття», «Мости дружби», «До антології дружби». За 1977–1979 рр. тут надруковано 56 віршів, 10 прозових і 30 публіцистичних текстів. Майже щороку редакція присвячувала один номер творам закарпатських митців. Взаємному культурному діалогові в цьому напрямку сприяли контакти часопису «Дукля» з українськими журналами – «Жовтень» (тепер «Дзвін»), «Вітчизна», «Всесвіт», які опублікували чимало творів прашівських авторів – І. Галайди, С. Гостиняка, Й. Збігеля, Ю. Бачі, Марусі Няхай та ін. Зі свого боку, «Дукля» познайомила своїх читачів із творчістю українських письменників – Т. Шевченка, І. Франка, І. Чендея, П. Скунця, Ю. Басараба, Ю. Белеги, Р. Лубківського, П. Мовчана, Д. Кременя, В. Шевчука, І. Світличного, І. Драча, М. Рильського, П. Тичини, Д. Павличка, Я. Павлюка та ін. У багатьох випадках художнім творам передували короткі портретні повідомлення, оглядові статті про авторів, писані зазвичай із нагоди їхніх життєвих ювілеїв.

Окремо варто відзначити рубрики «Про нас пишуть», «Знайомтесь» (1972–1973), «Із роду в рід». Тут, окрім художніх текстів словацьких, чеських, українських авторів та короткої біографічної довідки про них, знаходимо статті, розвідки про українсько-словацько-чеські культурні та літературні взаємини в минулому і сучасному, про зв'язки прашівських українців із земляками в інших країнах (1959, № 1; 1965, № 3; 1968, № 1; 1985, № 5, 6; 1987, № 3, 6; 1988, № 5; 1989, № 3, 5; 1990, № 6; 1995, № 6; 1997, № 5), передруки з української радянської преси критичних оцінок прашівського літературного життя (1962, № 4; 1963, № 1), інтерв'ю з відомими діячами культурного життя України, завдяки чому формувався спільний контекст цих літератур і зростала роль часопису «Дукля» як своєрідного центру на перехресті їх діалогу та взаємозбагачення [10].

Основний комунікативний резонанс видання полягає у тому, що у період гальмування демократичних процесів усього громадського життя України (60-ті роки ХХ ст.) журнал став організатором не лише місцевої культури, а й об'єднував свідому українську інтелігенцію навколо ідеї служіння свободі, ідеалам національного самоутвердження передусім засобами оригінального та перекладного художнього слова. Часопис друкував твори заборонених в Україні «шістдесятників», репресованих письменників, дисидентів (поезію В. Симоненка, І. Драча, М. Вінграновського, Л. Костенко, Д. Павличка, літературно-критичні та публіцистичні праці І. Дзюби та ін.), подавав інформацію про загальноукраїнське національно-культурне життя, якої уникала радянська преса, завдяки чому переріс «місцеве значення і став фактором всеукраїнської боротьби за незалежність України» [1, с. 208].

Висновки дослідження. Друковані органи прашівчан, крім власної літературної продукції, оглядів місцевого духовного життя, активно пропагували художнє й публіцистичне слово земляків з України та словаків, інформували місцеве населення про найважливіші культурні події сусідів. Видання української громади Словаччини, зберігаючи її національну ідентичність, водночас виступали ключовою ланкою у формуванні українсько-словацького медійного дискурсу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бача Ю. З історії української літератури Закарпаття та Чехо-Словаччини / Ю. Бача. – Presov: Filozoficka fakulta Presovskej univerzity, 1998. – 280 с.
2. Владимиров В. М. Історія української журналістики (1917–1991 рр.) : навч. посібник / В. М. Владимиров. – К. : МАУП, 2007. – 174 с.
3. Голена Й. Художня література на сторінках «Колокольчика-Дзвіночка» / Й. Голена // Дукля. – 1987. – № 5. – С. 53–58.

4. Зв'язки Івана Франка з чехами та словаками. Статті й дослідження до історії чехословацько-українських взаємин / упоряд. М. Мольнар, М. Мундяк. – Братислава : Словацьке вид-во худож. літ., 1957. – 694 с.
5. З історії чехословацько-українських зв'язків / гол. ред. Й. Грозенчик. – Братислава : Словацьке вид-во худож. літ., 1959. – 688 с.
6. Кавун О. В. Преса українців Східної Словаччини (повоєнний період) / О. В. Кавун // Діалог. Медіа-студії : зб. наук. праць / за заг. ред. О. В. Александрова. – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2006. – Вип. 4. – С. 50–58.
7. Кирилюк Є. Словакістика на Україні / Є. Кирилюк // Радянське літературознавство. – 1971. – № 1. – С. 27–35.
8. Кіндрат Ю. Переклади на сторінках «Дуклі» в 1984 році / Ю. Кіндрат // Дукля. – 1985. – № 4. – С. 56–59.
9. Кушнір О. В. Переклади у пресі як форма міжкультурної комунікації між українцями та словаками / О. В. Кушнір // Держава та регіони: науково-виробничий журнал. Сер.: Соціальні комунікації. – Запоріжжя, 2011. – № 3. – С. 75–79.
10. Кушнір О. В. Розвиток української преси на теренах Східної Словаччини / О. В. Кушнір // Держава та регіони : наук.-виробн. журнал. Сер.: Соціальні комунікації. – Запоріжжя : Класичний приватний ун-т, 2012. – № 2. – С. 68-72.
11. Кушнір О. В. Українсько-словацька міжкультурна комунікація на сторінках преси / О. В. Кушнір // Масова комунікація: історія, сьогодення, перспективи : наук.-практ. журнал / відп. ред. С. І. Кравченко ; упоряд. М. А. Рожило. – Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2014. – № 5–6 (5). – С. 16–22.
12. Мольнар М. Тарас Шевченко у чехів та словаків / М. Мольнар. – Словацьке педаг. вид-во в Братиславі. Відділ укр. літ. в Пряшеві, 1961. – 285 с.
13. Мольнар М. Словаки і українці. Причинки до словацько-українських літературних взаємин з додатком документів / М. Мольнар. – Словацьке педаг. вид-во в Братиславі. Відділ укр. літ. в Пряшеві, 1965. – 402 с.
14. Мольнар М. Зустрічі культур: З чехословацько-українських взаємин / М. Мольнар. – Братислава : Словацьке педаг. вид-во, 1980. – 542 с.
15. Пером і словом. З укр. східнославацької преси (1945–1970) : зб. – Словацьке педаг. вид-во в Братиславі. Відділ укр. літ. в Пряшеві, 1972. – 288 с.
16. Роман М. Іван Франко і словацька література / М. Роман // Іван Франко і світова культура : матеріали міжнарод. симпоз. ЮНЕСКО (Львів, 11-12 верес. 1980 р.). – К. : Наук. думка, 1990. – Кн. 1. – С. 146–150.

Оксана Кушнір

**Диалог культур в международном медиа-общении:
украинско-словацкий прессовый дискурс**

В публикации освещено развитие украинско-словацкого медиа-общения на протяжении двух прошедших столетий. Раскрыт диапазон шевченковедческих исследований и словацкой франкианы на страницах прессы, содержание и значение диалога ведущих национальных изданий. Акцентируется внимание на посреднической функции периодики пряшевских украинцев в процессе межкультурной коммуникации.

Ключевые слова: формы международной коммуникации, межкультурный диалог, украинско-словацкое медиа-общение, прессовый диалог, периодика украинцев в Словакии.

Oksana Kushnir

**The Dialogue of Cultures in the International Media Communication:
Ukrainian-Slovakian Press Discourse**

In the article the development of Ukrainian-Slovakian media communication during two centuries is traced. The range of Shevchenko studies and Slovakian Franko studies, content and meaning of «dialogue» in leading national periodicals is analyzed. Attention on the mediation function of the Priashiv Ukrainians periodicals in the process of intercultural communication.

Key words: forms of international communication, intercultural dialogue, Ukrainian-Slovakian media communication, dialogue in press, periodicals of Ukrainians in Slovakia.